

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 05 сарын 08 өдөр

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь хүний эрүүл мэндийг хамгаалах, амьдралын чанарыг сайжруулах зорилгоор сайн дураар эрхтэн, эд, эсээ үнэ төлбөргүй өгөх, шилжүүлэн суулгах цогц үйл ажиллагаа, зохион байгуулалттай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах хууль тогтоомж

2.1.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль, Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль, Гэр бүлийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хууль, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэмжийн тухай хууль болон энэ хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хууль хүний эрүүл мэндийг хамгаалах, амьдралын чанарыг сайжруулах зорилгоор эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, донор, реципиентийн эрхийг хамгаалах цогц үйл ажиллагаа, зохион байгуулалттай холбогдсон харилцаанд үйлчилнэ.

3.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан тохиолдолд гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүнд эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээг үзүүлнэ.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1."эрхтэн, эд, эс" гэж хүний эрхтэн, эрхтний хэсэг, эдийн нийлмэл бүрдэл болон эсийг;

4.1.2."амьд донор" гэж бусдын эрүүл мэндийг хамгаалах, амьдралын чанарыг сайжруулах зорилгоор сайн дураар эрхтэн, эд, эсээ өгөгч гэр бүлийн гишүүн, хүргэн, бэрийг;

4.1.3."амьгүй донор" гэж тархины үйл ажиллагаа бүрэн алдагдсан буюу эргэж сэргэхгүйгээр алдагдсан, тархины үхэл тодорхойлох мэргэшсэн багаар тархины үхэл нь тогтоогдсоны дараа үйл ажиллагаа нь хэвийн явагдаж байгаа эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгахаар авч болох донорыг;

4.1.4."эсийн донор" гэж үүдэл эс болон бэлгийн эсийн донорыг;

4.1.5."тархины үхэл" гэж тархины, эсхүл тархины багана хэсгийн үйл ажиллагаа эргэж сэргэхгүйгээр бүрэн алдагдсан байдлыг;

4.1.6."реципиент" гэж донорын эрхтэн, эд, үүдэл эсийг шилжүүлэн суулгах зайлшгүй шаардлагатай болон шилжүүлэн суулгасан хүнийг;

4.1.7."реципиент эмнэлэг" гэж бүтцэд нь төрөлжсөн тасаг, мэргэжлийн багтай Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 15.1.11, 15.1.13-т заасан эрүүл мэндийн байгууллагыг;

4.1.8."донор эмнэлэг" гэж амьгүй донорыг илрүүлэх, оношлох, эрхтэн хамгаалах үйл ажиллагааг зохион байгуулах, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх чиг үүрэг бүхий Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 15.1.7, 15.1.11, 15.1.13-т заасан эрүүл мэндийн байгууллагыг;

4.1.9."үүдэл эс" гэж хуваагдах замаар шинэ эс үүсгэх, ялгаран хөгжих чадвартай эсийг;

- 4.1.10."хүйн цус" гэж нярайн хүй таслагдсаны дараа ихсийн хүйн судсанд байгаа цусыг;
- 4.1.11."био банк" гэж оношилгоо, эмчилгээ, судалгаа болон урьдчилан сэргийлэх, хяналт хийх зорилгоор авсан эд, эсийг хадгалах тусгай зориулалтын санг;
- 4.1.12."эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ" гэж эмнэлгийн нөхцөлд донорыг илрүүлэх, оношлох, эрхтэн, эд, эсийг авах, шинжлэх, боловсруулах, хадгалах, тээвэрлэх, хуваарилах, шилжүүлэн суулгах, устгах болон мэс заслын дараах эмчилгээ, хяналт хийх эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг;
- 4.1.13."эрхтэн, эд, эсийг авах" гэж донороос эрхтэн, эд, эсийг эмнэлгийн нөхцөлд авахыг;
- 4.1.14."эд, эсийн тохироо" гэж донор болон реципиентийн эд, эс удам зүйн шинжээрээ тохирсон байдлыг;
- 4.1.15."тээгч эх" гэж бусдын үр хөврөлийг тээж, хүүхэд төрүүлэх эмэгтэй хүнийг;
- 4.1.16."биологийн эцэг, эх" гэж тухайн хүүхдийн удмын мэдээллийг бүрдүүлсэн эцэг, эхийг;
- 4.1.17."сорьц" гэж оношилгоо, эмчилгээ, судалгаа болон урьдчилан сэргийлэх, хяналт хийх зорилгоор хүнээс авсан цус, эрхтний хэсэг, эд, эсийг;
- 4.1.18."хүйн эд" гэж нярайн хүй таслагдсаны дараа ихэстэй залгаа хэсгээс тайран авсан хүйн судсан багцыг;
- 4.1.19."үндэсний хүлээх жагсаалт" гэж эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгуулах шаардлагатай иргэнийг эрхтэн, эд, эс, цусны бүлгээр ангилан, эмнэл зүйн үнэлгээ, шалгуур үзүүлэлтээр эрэмбэлэн бүртгэсэн жагсаалтыг.

5 дугаар зүйл. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим

- 5.1. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:
- 5.1.1. хууль, хүний эрхийг дээдлэх;
- 5.1.2. хүмүүнлэг, энэрэнгүй байх;
- 5.1.3. ялгаварлан гадуурхахгүй байх;
- 5.1.4. хүний эрүүл мэндтэй холбоотой мэдээллийн нууцыг хамгаалах;
- 5.1.5. донор нь авлагагүй, сайн дурын, аливаа дарамт шахалт, бусдын нөлөөнд автаагүй байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

РЕЦИПИЕНТ БОЛОН АМЬД ДОНОРТ ТАВИХ ШААРДЛАГА, ТЭДГЭЭРИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ, АМЬГҮЙ ДОНОРЫГ ИЛРҮҮЛЭХ, БҮРТГЭХ

6 дугаар зүйл. Реципиентэд тавих шаардлага

- 6.1. Реципиентэд дараах шаардлага тавигдана:
- 6.1.1. реципиент эмнэлгээс эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээ хийлгэх заалт бүхий реципиентийг тодорхойлсон дүгнэлт, шийдвэр гарсан байх;
- 6.1.2. реципиент өөрийн хүсэлтээр үндэсний хүлээх жагсаалтад бүртгүүлсэн байх;
- 6.1.3. эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах зөвшөөрлийг 18 насанд хүрсэн бол өөрөөс нь, хүүхэд, эрх зүйн бүрэн чадамжгүй иргэн бол түүний эцэг, эх, хууль ёсны асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчээс бичгээр авсан байх.
- 6.2. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгуулах гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүнд энэ хуулийн 6.1.1, 6.1.3-т зааснаас гадна дараах шаардлагыг тавина:
- 6.2.1. Монгол Улсын иргэнтэй гэр бүл болсон буюу Монгол Улсад байнга оршин суугаа гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн гэрлэлтээ бүртгүүлснээс хойш гурваас доошгүй жил, бэлгийн эс шилжүүлэн суулгах тохиолдолд нэгээс доошгүй жил Монгол Улсад хамтран амьдарсан байх, хэрэв гэрлэгчид дундаасаа төрсөн хүүхэдтэй бол жил харгалзахгүй байх;
- 6.2.2. Монгол Улсад гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгуулах эмчилгээ хийлгэх тохиолдолд энэ хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан шаардлагад нийцсэн донортой байх.

7 дугаар зүйл. Реципиентийн эрх, үүрэг

- 7.1. Реципиент дараах эрх, үүрэгтэй:
- 7.1.1. үндэс, угсаа, хэл, арьсны өнгө, нас, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, эрхэлсэн ажил, албан тушаал, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсрол харгалзахгүйгээр хүн эрүүл мэндээ хамгаалах, амьдралын чанараа сайжруулах зорилгоор донорын эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгуулах мэс засал, эмчилгээг хийлгэх;
- 7.1.2. эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ, гарч болох эрсдэл, хүндрэлийн талаар мэдээлэл авах;

7.1.3.эмч, эмнэлгийн хяналтад тогтмол үзүүлэх, амьдралын чанарыг сайжруулах, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг тасралтгүй хүртээмжтэйгээр авах;

7.1.4.эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой эрүүл мэндийн байгууллага, эмнэлгийн мэргэжилтний өгсөн заавар, зөвлөгөөг дагаж мөрдөх.

8 дугаар зүйл.Амьд донорт тавих шаардлага

8.1.Амьд донор дараах шаардлагыг хангасан байна:

8.1.1. 21 насанд хүрсэн байх;

8.1.2.энэ хуулийн 4.1.2-т заасан гэр бүлийн гишүүн, хүргэн, бэр байх;

8.1.3.гэрлэгч нь гэрлэлтээ бүртгүүлснээс хойш гурваас доошгүй жил болсон байх, хэрэв гэрлэгчид дундаасаа төрсөн хүүхэдтэй бол жил харгалзахгүй байх;

8.1.4.донор болох шийдвэрээ сайн дураар бие даан гаргасан, өөрийн шийдвэрийн эрсдэл, үр дагаврыг бүрэн ухамсарласан, хөгжлийн бэрхшээлгүй болон сэтгэцийн эмгэггүй гэдгийг эрх бүхий байгууллагаар тодорхойлуулсан байх;

8.1.5.ашгийн төлөө бус, авлагагүй, сайн дурын байх.

8.2.Эсийн донор дараах шаардлагыг хангасан байна:

8.2.1.эсийн донорт насны хязгаар заахгүй ба хэрэв бэлгийн эсийн донор бол 18 насанд хүрсэн байх;

8.2.2.хүүхдээс ясны хэм, захын цус авахдаа 14 хүртэлх настай бол хүүхдийн хүсэл зоригийг хүндэтгэн эцэг, эх болон асран хамгаалагчийн, 14-өөс дээш настай бол өөрийнх нь болон эцэг, эх, харгалзан дэмжигч, асран хамгаалагчийн зөвшөөрлийг бичгээр авсан байх.

8.3.Эсийн донор нь гэр бүлийн гишүүн, эсхүл сайн дурын донор байж болно.

8.4.Хүүхдээс ясны хэм, хүйн цус, хүйн эд, захын цуснаас бусад эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах зориулалтаар авахыг хориглоно.

9 дүгээр зүйл.Амьд донорын эрх, үүрэг

9.1.Амьд донор дараах эрх, үүрэгтэй:

9.1.1.донор нь үндэс, угсаа, хэл, арьсны өнгө, нас, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, эрхэлсэн ажил, албан тушаал, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсролоороо ялгаварлан гадуурхагдахгүй байх;

9.1.2.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний талаар мэдээлэл авах;

9.1.3.эмч, эмнэлгийн хяналтад тогтмол байх, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг чанар, хүртээмжтэйгээр авах;

9.1.4.эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой эрүүл мэндийн байгууллага, эмнэлгийн мэргэжилтний өгсөн заавар, зөвлөгөөг дагаж мөрдөх;

9.1.5.амьд донор болсны төлөө реципиент, түүний гэр бүлийн гишүүнээс аливаа хэлбэрээр ашиг олох зорилгоор шан харамж авахгүй, өгөхийг шаардахгүй байх;

9.1.6.эрхтэн, эд, эсээ бусдад шилжүүлэн суулгах явцад өөрийн эрүүл мэнд, амь нас, аюулгүй байх эрхээр хангагдах;

9.1.7.эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний явцад технологийн заавар зөрчигдсөний улмаас эрүүл мэндэд хохирол учруулсан нь тогтоогдсон бол эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгасан буруутай этгээд, байгууллагаар хохирлоо нөхөн төлүүлэх.

10 дугаар зүйл.Амьгүй донорыг илрүүлэх

10.1.Тархины үхэл тодорхойлох мэргэшсэн багаар тархины үхэлтэй болох нь тогтоогдсон тохиолдолд амьгүй донороос эрхтэн, эд, эс авна.

10.2.Энэ хуулийн 10.1-д заасан донорын эхнэр, нөхөр, төрүүлсэн болон үрчилж авсан эцэг, эх, төрсөн хүүхэд, төрсөн ах, эгч, дүү, төрлийн хүн, садангийн хүн гэсэн дарааллаар гэр бүлийн гишүүдийн гурав хүртэлх гишүүнээс зөвшөөрлийг бичгээр авсан байна.

10.3.Амьгүй донорын эрхтэн, эд, эсийг зөвхөн Монгол Улсын иргэнд шилжүүлэн суулгана.

10.4. 18 хүртэлх насны амьгүй донорын эрхтэн, эд, эсийг хүүхэд, насанд хүрсэн хүн гэсэн дарааллаар шилжүүлэн суулгана.

10.5.Гэмт хэргийн улмаас тархины үхэлтэй болох нь эрх бүхий байгууллагаас тогтоогдсон амьгүй донороос эрхтэн, эд, эс авах тохиолдолд холбогдох журмыг эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагын саналыг үндэслэн эрүүл мэндийн болон хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, Улсын ерөнхий прокурор хамтран батална.

10.6.Амьгүй донорт насны хязгаар заахгүй.

11 дүгээр зүйл.Донор болох хүсэлтээ илэрхийлэх

11.1. 21 насанд хүрсэн Монгол Улсын иргэн энэ хуулийн 4.1.3-т заасан донор болох хүсэлтээ төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн системээр дамжуулан гаргаж, донорын цахим үнэмлэх, эсхүл эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагад өөрийн биеэр хүсэлт гарган баталгаажуулж, донорын үнэмлэх авч болно.

11.2.Энэ хуулийн 11.1-д заасан иргэн донор болох хүсэлтээсээ хугацаа харгалзахгүй татгалзах эрхтэй.

11.3.Энэ хуулийн 11.1-д заасан иргэн донор болох хүсэлтээсээ татгалзах хүсэлтээ төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн системээр дамжуулан, эсхүл эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагад өөрийн биеэр хүсэлт гарган баталгаажуулна.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

12 дугаар зүйл.Донороос эрхтэн, эд, эс авах

12.1.Амьд донороос эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах тохиолдолд энэ хуулийн 8.1, 8.2-т заасан шаардлагыг хангасан байна.

12.2.Амьгүй донороос эрхтэн, эд, эс авах тохиолдолд шилжүүлэн суулгах эрхтэн, эд, эсийн талаар түүний гэр бүлийн гишүүдэд урьдчилан танилцуулж, энэ хуулийн 10.2-т заасан зөвшөөрлийг авах бөгөөд зөвшөөрснөөс бусад эрхтэн, эд, эс авахыг хориглоно.

12.3.Энэ хуулийн 11.1-д заасны дагуу донор болох хүсэлтээ баталгаажуулсан амьгүй донороос эрхтэн, эд, эс авахдаа гэр бүлийн гурав хүртэлх гишүүнд урьдчилан танилцуулах бөгөөд энэ хуулийн 10.2-т заасан зөвшөөрлийг авахгүй.

12.4.Донор эмнэлэг нь амьгүй донорыг тодорхойлж, эрхтэн, эд, эс авах бэлтгэлийг хангаж, эрхтэн хамгаалах үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

12.5.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагын зөвшөөрсний дагуу реципиент эмнэлгийн эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах мэргэжлийн баг эрхтэн, эд, эс авах эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг гүйцэтгэнэ.

12.6.Амьд болон амьгүй донорыг бүртгэх, илрүүлэх, эрхтэн, эд, эс авах, шинжлэх, сонгох, хуваарилах, боловсруулах, хадгалах, хамгаалах, тээвэрлэх, шилжүүлэн суулгах, хянах, устгах журмыг эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагын саналыг үндэслэн эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

13 дугаар зүйл.Био банк байгуулах, ашиглах үйл ажиллагаа

13.1.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага нь улсын хэмжээнд оношилгоо, эмчилгээ, судалгаа болон урьдчилан сэргийлэх, хяналт хийх зориулалттай нэгдсэн био банктай байна.

13.2.Био банк байгуулах, ашиглах журмыг эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагын саналыг үндэслэн эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

13.3.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагаанд оролцож байгаа эрүүл мэндийн байгууллага нь эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээнд хэрэглэгдэх био банктай байж болно.

13.4.Био банкиг эд, эсийг цуглуулах, шинжлэх, өсгөвөрлөх, боловсруулах, хадгалах, бүртгэх, тээвэрлэх, устгах, шаардлагатай үед эмчилгээ, судалгааны зорилгоор тохирох эд, эсээр реципиент эмнэлэг болон судалгаа, шинжилгээний байгууллагыг хангах зориулалтаар ашиглана.

14 дүгээр зүйл.Донорын эрхтэн, эд, эсийг улсын хилээр нэвтрүүлэх

14.1.Эрхтэн, эд, эсийг экспортлохыг хориглоно.

14.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу эмчилгээний зорилгоор эд, эсийг энэ хуулийн 14.3-т заасан журмын дагуу импортлож болно.

14.3.Донорын сорьц, эд, эсийг улсын хилээр нэвтрүүлэх журмыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар батална.

15 дугаар зүйл.Эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээнд тавих шаардлага

15.1.Реципиент эмнэлэг нь донор, реципиентийн эрхтэн, эд, эсийн тохироог үзэх, донороос авсан эрхтэн, эд, эсийг шинжлэх, боловсруулах, шилжүүлэн суулгах мэс засал, эмчилгээг гүйцэтгэх мэргэжлийн багтай байна.

15.2.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээнд олон улсын чанарын шаардлага хангасан эм, эмнэлгийн хэрэгслийг ашиглана.

15.3.Эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд үүдэл эсийг ашиглахдаа энэ хуулийн 12.6-д заасан журмыг дагаж мөрдөнө.

15.4.Бэлгийн эсийг үр шилжүүлэн суулгах эмчилгээнд ашиглаж болно.

15.5.Эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээг Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 15.1.4-т заасан эрүүл мэндийн байгууллага гүйцэтгэж болно.

15.6.Холбогдох эрүүл мэндийн байгууллагын дүгнэлтээр өөрөө жирэмслэх, ураг тээх, хүүхэд төрүүлэх чадваргүй нь тогтоогдсон

эмэгтэйд тээгч эхээр дамжуулан хүүхэдтэй болохыг зөвшөөрөх бөгөөд бусад тохиолдолд тээгч эх ашиглахыг хориглоно.

15.7.Бэлгийн эс ашиглах, үр хөврөлийг шилжүүлэн суулгах, тээгч эхэд үзүүлэх тусламж, үйлчилгээг үзүүлэхдээ энэ хуулийн 12.6-д заасан журмыг баримтлах бөгөөд талуудын хооронд байгуулах гэрээний загварыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

15.8.Тээгч эхээс төрсөн хүүхдийн төрсний бүртгэлийг биологийн эцэг, эхийн овог, нэрээр бүртгэнэ.

15.9.Нэг донорын бэлгийн эсийг зөвхөн тухайн нэг гэр бүлд ашиглахыг зөвшөөрнө.

15.10.Үр хөврөлийг эцэг, эхээс нь бусад хүнд ашиглуулахыг хориглоно.

16 дугаар зүйл.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааны

нэгдсэн бүртгэл мэдээллийн сан

16.1.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага нь нэгдсэн бүртгэл мэдээллийн сантай байна.

16.2.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааны нэгдсэн бүртгэл мэдээллийн сангийн ажиллах журмыг эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага батална.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ЭРХТЭН, ЭД, ЭС ШИЛЖҮҮЛЭН СУУЛГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ

УДИРДЛАГА, БҮТЭЦ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

17 дугаар зүйл.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааны талаарх Засгийн газрын бүрэн эрх

17.1.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааны талаар Засгийн газар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

17.1.1.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;

17.1.2.Засгийн газар хоорондын болон олон улсын байгууллагатай гэрээ, хэлэлцээр байгуулах, төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

17.1.3.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тогтолцоог бүрдүүлэх, үүнтэй холбоотой зардлын санхүүжилтийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх;

17.1.4.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

18 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын чиг үүрэг

18.1.Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах тусламж, үйл ажиллагааны талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

18.1.1.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах;

18.1.2.эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний талаар баримтлах бодлого, төлөвлөлт, арга хэмжээ, хөтөлбөр боловсруулах, биелэлтийг хангуулах;

18.1.3.энэ хуульд заасан холбогдох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсвийг эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагын саналыг үндэслэн эрх бүхий байгууллагаар шийдвэрлүүлэх;

18.1.4.эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах цогц үйл ажиллагаа, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээтэй холбогдох дүрэм, журам, заавар батлах, тэдгээрийн хэрэгжилтэд нь хяналт тавих;

18.1.5.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор мэргэжилтэн бэлтгэх, мэдлэг боловсрол, ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтад хамруулах, эдгээртэй холбоотой зардлыг шийдвэрлэх, бодлогоор дэмжиж ажиллах;

18.1.6.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

18.2.Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дэргэд эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний асуудлаар мэргэжил, ёс зүйн хороо ажиллах бөгөөд тус хорооны дүрэм, бүрэлдэхүүнийг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

18.3.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагын бүтэц, дүрмийг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

19 дүгээр зүйл.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагын чиг үүрэг

19.1.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага нь Эрүүл мэндийн тухай хуульд заасан тусгай мэргэжлийн төв байна.

19.2.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

19.2.1.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, уялдуулан зохион байгуулах, хэрэгжилтэд нь хяналт тавих;

19.2.2.донор эмнэлэг болон эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран ажиллах ба энэ хуулийн 12.6, 13.2-т заасан журмыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг нэгдсэн удирдлагаар хангаж, хяналт тавих;

19.2.3.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээтэй холбоотойгоор иргэн, эмчлүүлэгчид эрсдэл үүсэх, хохирол учрахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг холбогдох байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэх;

19.2.4.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах үйл ажиллагааны нэгдсэн бүртгэл мэдээллийн санг ажиллуулах;

19.2.5.үндэсний хүлээх жагсаалтад реципиентийг бүртгэх.

19.3.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага сургалт, судалгаа, хамтын ажиллагааны чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

19.3.1.эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний талаарх мэдээ, тайланг улсын хэмжээнд нэгтгэн гаргах, дүн шинжилгээ, судалгаа хийх, холбогдох төрийн байгууллагыг нотолгоонд суурилсан мэдээллээр хангах;

19.3.2.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний чиглэлээр ижил төстэй үйл ажиллагаа эрхэлдэг олон улсын байгууллага, төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран ажиллах;

19.3.3.эмнэлгийн мэргэжилтнийг чадавхжуулах, багийн чадавхыг дээшлүүлэх;

19.3.4.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээнд орчин үеийн шинэ технологи, арга аргачлалыг нэвтрүүлэх, иргэн эх орондоо эмчлүүлэх нөхцөл бололцоог бүрдүүлэх үйл ажиллагааг дэмжин ажиллах.

19.4.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага амьгүй донорыг илрүүлэх, эрхтэн, эд, эс хуваарилах, зохицуулах чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

19.4.1.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 15.1.7, 15.1.11, 15.1.13-т заасан байгууллагын амьгүй донорыг илрүүлэх, тархины үхэл тодорхойлох багт мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх;

19.4.2.улсын хэмжээнд амьгүй донорын тандалт хийх, илрүүлэх, бүртгэх тогтолцоог удирдан зохион байгуулж, байгууллага хоорондын уялдаа холбоог хангах, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, хяналт тавьж хамтран ажиллах;

19.4.3.амьгүй донорын гэр бүлтэй уулзах, эрхтэн, эд, эсийн донор болгох хүсэлт тавих;

19.4.4.реципиент болон донор эмнэлгийн хүчин чадал, чадамжийг сайжруулах, эмнэлгийн мэргэжилтнийг чадавхжуулах үйл ажиллагааг дэмжих, үр дүнг тооцох тогтолцоо бий болгох;

19.4.5.реципиент болон донор эмнэлэгтэй хамтран ажиллах гэрээг батлах, хэрэгжилтийг хянах, цуцлах.

19.5.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллага ёс зүй, олон нийттэй харилцах чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

19.5.1.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ үзүүлж байгаа эрүүл мэндийн байгууллага, эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн хэм хэмжээнд хяналт тавьж Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 26.1, 26.5-д заасан мэргэжил, ёс зүйн хороодтой хамтран ажиллах;

19.5.2.эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах асуудлаар иргэн, хуулийн этгээдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх;

19.5.3.хүний наймаа болон хүний эрхтэн, эд, эсийн наймаатай холбоотой аливаа хууль зөрчсөн үйлдлийн талаар холбогдох хууль хяналтын байгууллагад мэдэгдэх;

19.5.4.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний талаар иргэд, олон нийтэд үнэн зөв мэдээлэл өгөх, таниулах, ойлгуулах үйл ажиллагааг боловсролын болон хэвлэл мэдээллийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

19.5.5.хуульд заасан бусад үйл ажиллагаа.

20 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн байгууллагын нийтлэг чиг үүрэг

20.1.Реципиент эмнэлгийн бүтцэд мэргэжлийн баг, нэгж ажиллана.

20.2.Реципиент болон донор эмнэлэг нь эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах эмчилгээний болон донорын талаарх мэдээллийг эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагад тухай бүр үнэн зөв мэдээлж, улирал тутам тайлагнана.

20.3.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

20.3.1.амьд донорын эрүүл мэндэд учирч болзошгүй эрсдэл, хүндрэлээс сэргийлэх үзлэг, шинжилгээ хийх, хяналт тавих;

20.3.2.реципиентэд тавих нөхцөл, шаардлага, үзүүлэлт хангасан хүнийг үндэсний хүлээх жагсаалтад бүртгүүлэхээр эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагад мэдээлэх;

20.3.3.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийг энэ хуулийн 19.2.4-т заасан санд тухай бүр оруулах;

20.3.4.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээг эрх бүхий байгууллагаас баталсан журам, заавар, стандарт, технологийн дагуу гүйцэтгэх;

20.3.5.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний бэлэн байдлыг хангах;

20.3.6.эмнэлгийн мэргэжилтнийг мэргэшүүлэн бэлтгэх, сургах, хүний нөөцийг чадавхжуулах;

20.3.7.эрхтэн, эд, эсийг авах, шинжлэх, боловсруулах, хадгалах, шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний явцад тохиолдож болох хүндрэл, эрсдэлээс сэргийлэх;

20.3.8.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээнд орчин үеийн шинэ технологи, арга аргачлалыг нэвтрүүлэх;

20.3.9.амьд донор болон реципиентэд байнгын хяналт тавих;

20.3.10.аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн зохих эмнэлгийн мэргэжилтэнд эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний чиглэлээр сургалт зохион байгуулах;

20.3.11.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

20.4.Донор эмнэлэг нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

20.4.1.эрүүл мэндийн байгууллагын бүтцэдээ тархины үхэл тодорхойлох мэргэшсэн баг ажиллуулах;

20.4.2.амьгүй донорыг илрүүлэх, оношлох, эрхтэн хамгаалах үйл ажиллагааг холбогдох журмын дагуу зохион байгуулах;

20.4.3.амьгүй донор эмчлүүлж байгаа төв, тасаг, нэгжийн эм, эмнэлгийн хэрэгсэл болон бэлэн байдлыг хангах;

20.4.4.амьгүй донорын талаарх мэдээллийг эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагад тухай бүр мэдээлэх;

20.4.5.эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллагаас ажиллах багийн үйл ажиллагааг дэмжин ажиллах, шаардлагатай нөхцөлийг бүрдүүлэх;

20.4.6.тухайн эрүүл мэндийн байгууллагад донорын эрхтэн, эд, эсийг авах мэс заслыг гүйцэтгэх боломжгүй тохиолдолд амьгүй донорын амин чухал эрхтний үйл ажиллагааг дэмжин, эрчимт эмчилгээг үргэлжлүүлэх, зөөвөрлөх бэлэн байдлыг хангуулах талаар эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах асуудал хариуцсан эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран ажиллах;

20.4.7.эрхтэн, эд, эсийг шилжүүлэн суулгах мэс засал, эмчилгээнд оролцож байгаа болон реципиентийн эмчлэгч эмчийг тархины үхэл тодорхойлох мэргэжлийн багийн бүрэлдэхүүнд орохыг хориглох;

20.4.8.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

21 дүгээр зүйл. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллага, эмнэлгийн мэргэжилтэнд хориглох зүйл

21.1. Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллага, эмнэлгийн мэргэжилтэнд дараах үйл ажиллагааг хориглоно:

21.1.1. донор болон реципиент, тэдний гэр бүлийн гишүүн, тэдгээрийн хамаарал бүхий этгээдээс аливаа хэлбэрээр урамшуулал, шан харамж авах;

21.1.2. албан тушаалын эрх мэдлээ урвуулан ашиглаж, бусдад давуу байдал олгох;

21.1.3. шинжлэх ухааны бус зорилгоор судалгаа, шинжилгээ, туршилт хийх;

21.1.4. хуульд заасан бусад.

22 дугаар зүйл. Амьгүй донорын гэр бүлд олгох тэтгэмж болон амьд донорт үзүүлэх дэмжлэг

22.1. Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 10 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний оршуулгын тэтгэмжийг Эрүүл мэндийг дэмжих сангаас олгоно.

22.2. Амьд донорт эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг хөнгөлөлттэй үзүүлэх журмыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, рашаан, сувилалд сувилуулах журмыг гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

22.3. Донорт хуульд заасан бусад дэмжлэг үзүүлнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

БУСАД ЗҮЙЛ

23 дугаар зүйл. Санхүүжилтийн тогтолцоо

23.1.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой санхүүжилт нь улсын төсөв, эрүүл мэндийн даатгал, реципиентийн төлөх төлбөр, хандив, тусламж, хууль тогтоомжоор хориглоогүй дэмжлэг, бусад эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

23.2.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах зарим тусламж, үйлчилгээг төлбөртэй үзүүлж болно.

23.3.Энэ хуулийн 23.2-т заасан тусламж, үйлчилгээний жагсаалт, төлбөрийн жишиг хэмжээг Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 24.3-т заасны дагуу тогтооно.

23.4.Дархлаа дарангуйлах эмийн эмчилгээний санхүүжилтийг улсын төсвөөс хариуцах бөгөөд худалдан авалт, тасралтгүй бэлэн байдал, хуваарилалт, хяналтын асуудлыг Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулиар зохицуулна.

23.5.Хүүхдэд эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тусламж, үйлчилгээний төлбөрийг Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 24.6.11-д заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

24 дүгээр зүйл.Хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих

24.1.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон холбогдох бусад байгууллага хяналт тавина.

25 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

25.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

25.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА С.БЯМБАЦОГТ